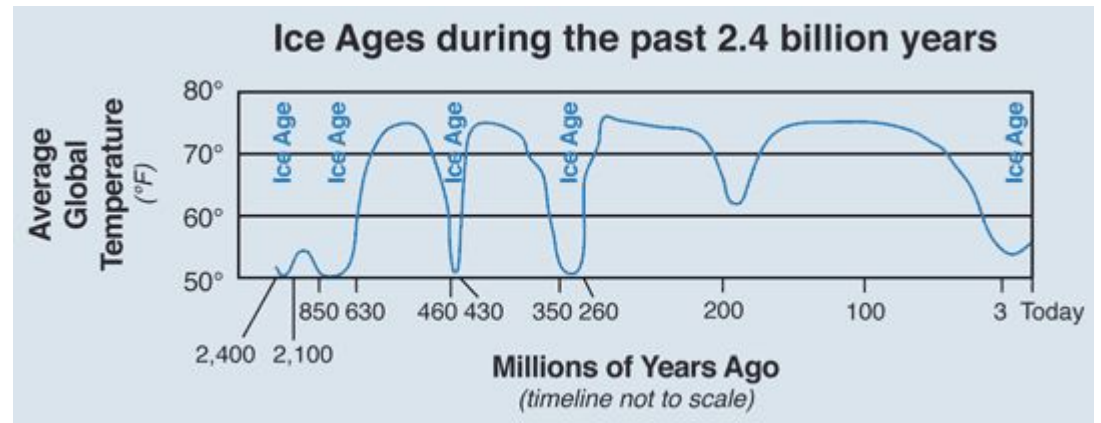

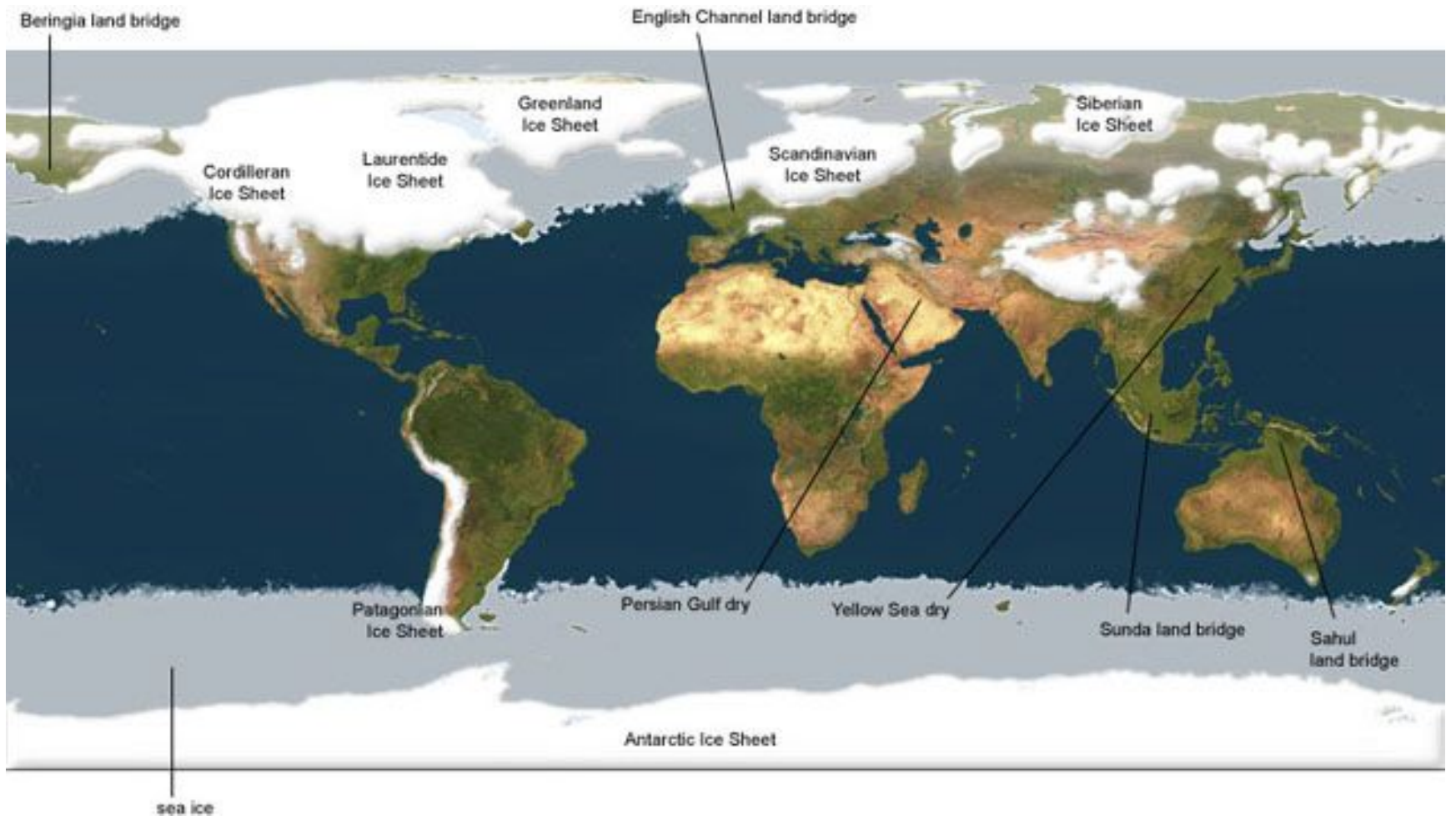
Istiden

Kap 4-6

Varför blir det istid?

- Astronomiska orsak:
 - variationer i jordens axellutning
 - formen på banan kring solen
- Atmosfärens påverkan:
 - Reflexion (mängden stoft i atmosfären)
 - Växthusgaser
- Havsströmmarnas riktning
- Litosfärplattornas rörelser

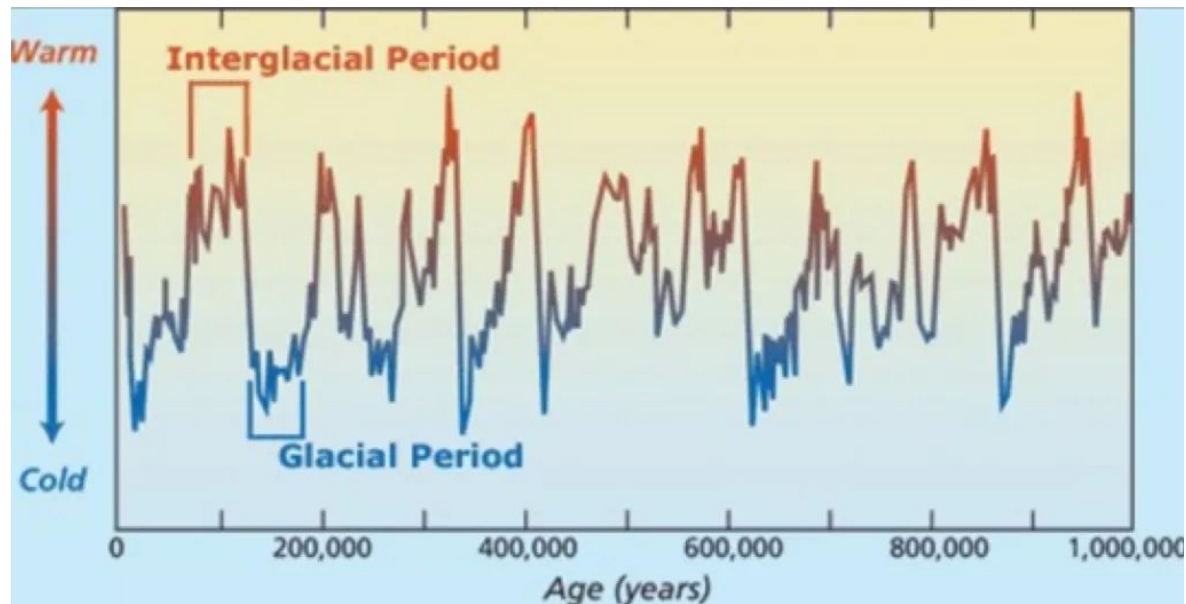

Isens tjocklek

- Varmare perioder under en istid kallas *interglacialer*

<https://i0.wp.com/oceanbites.org/wp-content/uploads/2016/08/Screen-Shot-2016-08-25-at-10.07.14-PM.png?resize=1024%2C522&ssl=1>

Formationer bildade av den växande inlandsisen

Rundhäll

- Slät klipphäll som slipats av inlandsisen, ofta fårad och har sprickor

Morän

- Finlands vanligaste jordart som skapats under istiden
- En blandning vassa stenar, block, grus, sand och lera.

- Flyttblock
- Kallas även "jättekast"
- Stort stenblock som transporterats långt med inlandsisen

Formationer bildade av den växande inlandsisen

Rundhällar

Sprickor

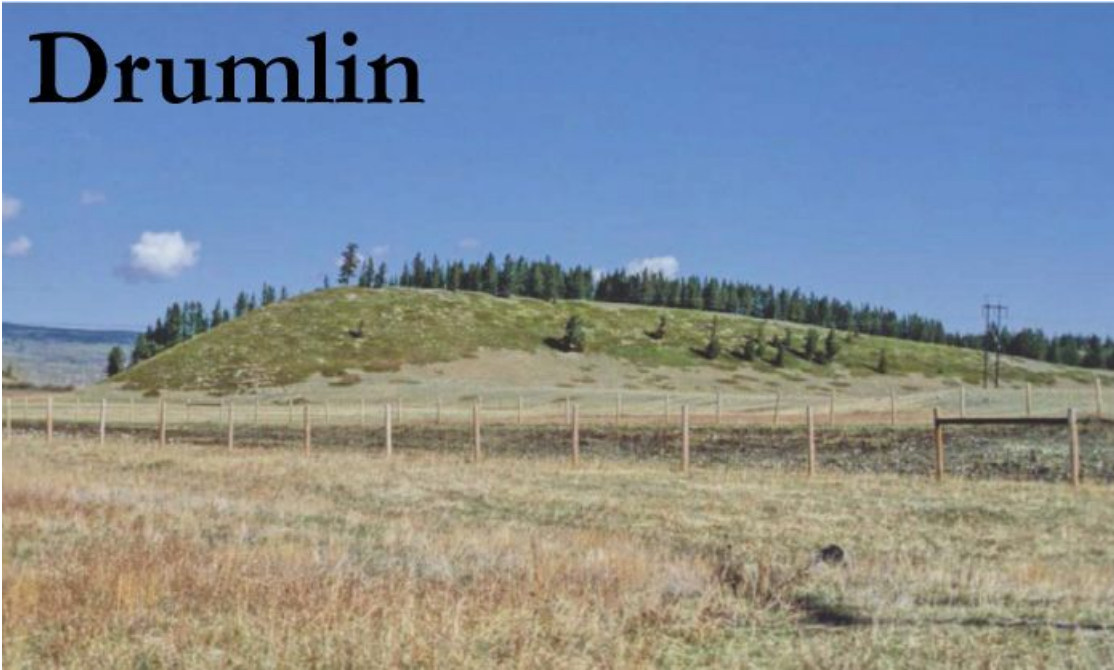

Morän

Flyttblock

Drumlin

- Långsmal moränrygg, ofta med en kärna av berg
- Kan vara skogbevuxen (ofta gran)

Långsmala sjöar

- Inlandsisen rensade bergsprickor och dalar fria från sediment
- Dessa fylldes sedan med vatten

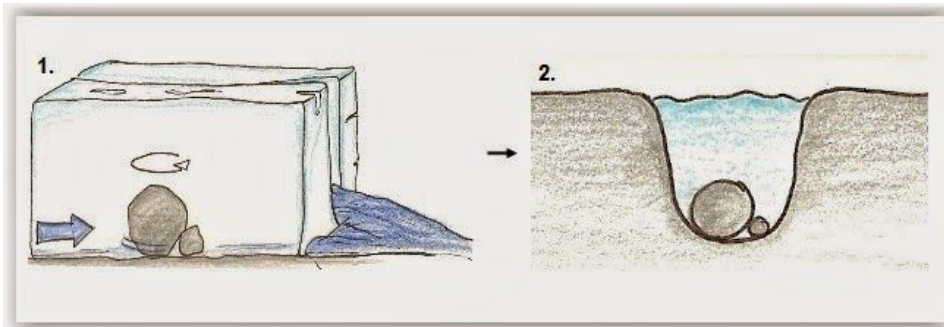
Formationer bildade av den smältande inlandsisen

http://1.bp.blogspot.com/-_hfUyKchdp8/VFfcJTHB7BI/AAAAAAAAAHs/DRA1Fr3jCww/s1600/j%C3%A4ttegryta.jpg

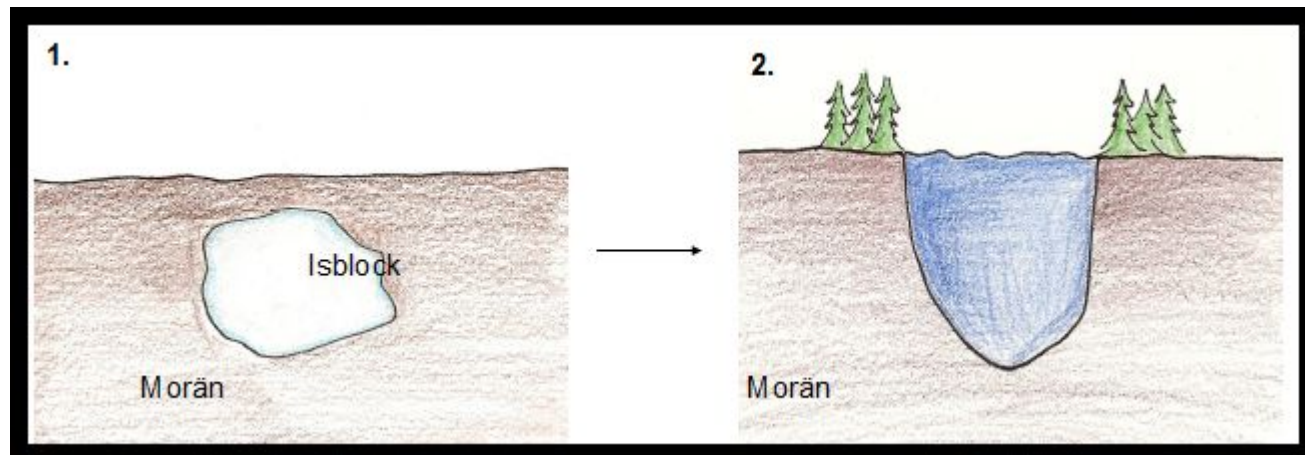
Jättegröta

- Grop i berget som uppkommit när stenar roterat på isälvens botten

Dödisgrop

- En grop i naturen som uppstått när ett isberg blivit begravt i marken och sedan smält i ett åsområde
- Kan vara en sjö

Fornstrand (djävulsåker, klapperfält)

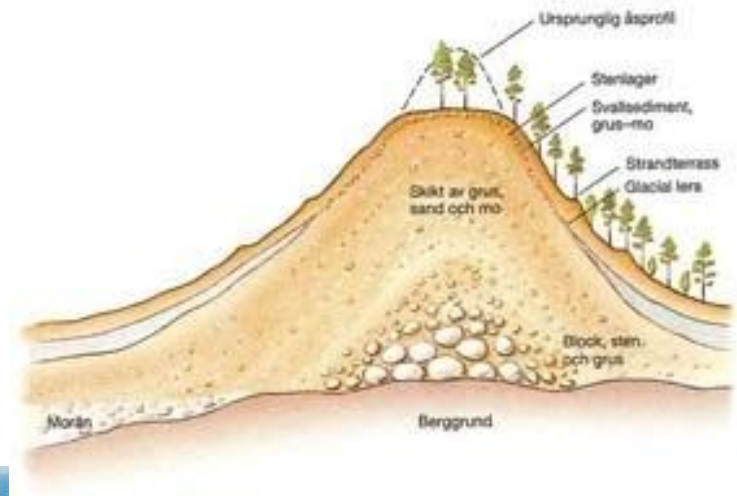
- Ett stenområde som är en fornstrand
- vågorna har sköljt bort sand och grus
- landhöjningen gjort gjort att de är långt från dagens stränder

<https://www.selkameri.fi/destinationer/show/610>

https://farm7.staticflickr.com/6126/6021387019_4bd77a2616_b.jpg

Rullstensås

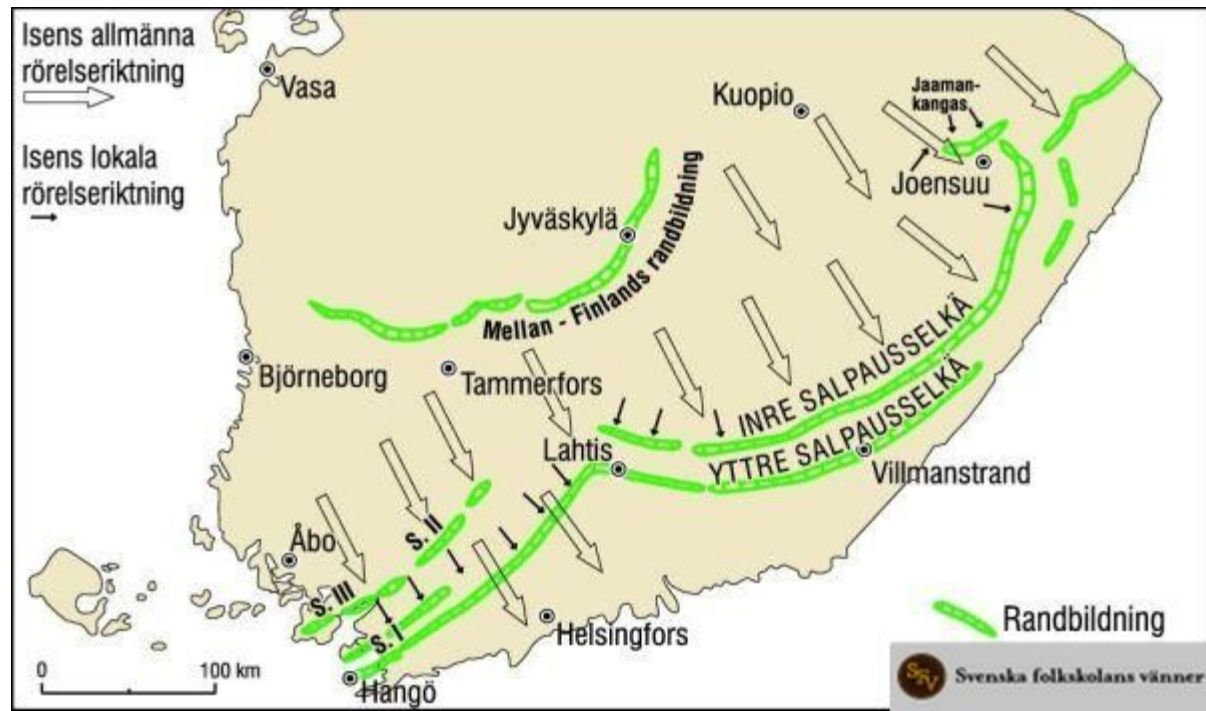

- Hög och smal sträng av sand, grus och runda stenar
- Går 90° mot israndens riktning
- Bildades av isälvar som förde grus framför iskanten
- Är eg. en lång rad deltan efter varann
- Tex Punkaharju

Randbildning

- En vall av morän, grus och sand
- Bildades längs isranden när isen smälte
- T ex Salpausselkä I-III

- <https://www.youtube.com/watch?v=W8l0E-qE3VA>
- <https://www.youtube.com/watch?v=wV1EarlQ-4o>
- <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2004/12/07/jaaka-uden-jalkia>
- Världsarvet Kvarken och Höga Kusten
<https://www.youtube.com/watch?v=w6tRLxGvp4g>